

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ангел Илиев Ангелов

за дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор”

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...

Докторска програма: Методика на обучението по математика и информатика

Катедра: „Обучение по математика и информатика“ (ОМИ)

Факултет по математика и информатика (ФМИ)

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, София

Тема на дисертацията: Методика на обучението по модул „Бази от данни“

Докторант: Веселин Руенов Дзивев

Познавам Веселин Дзивев от учебната 2009/2010 година, когато записа и отлично завърши едногодишна следдипломна квалификация за придобиване на учителска правоспособност по информатика и ИТ. Тогава, в качеството си на лектор и научен ръководител на курса, забелязах интереса, желанието и капацитета на г-н Дзивев да продължи образованието си под формата на докторантура в областта на методиката на обучението по информатика и информационни технологии (ИТ). След проведен конкурс г-н Дзивев беше зачислен (2013 г.) като задочен докторант в катедра ОМИ, а аз – за негов научен ръководител.

Искам да отбележа, че по-голямата част от трудовата кариера на докторанта е свързана с преподавателска дейност:

✓ **с ученици:** ръководител клуб „Компютър“ в Младежки дом (1982-1983г.); ръководител на учебно изчислителен кабинет в Техникум по механотехника, гр. Перник (1985-1990 г.); учител по информатика и информационни технологии в ПМГ „Хр. Смирненски“, гр. Перник (2010-2014 г. и в НПМГ „Акад. Любомир Чакалов“, София (2017 г. - до сега);

✓ **със студенти и специализанти:** преподавател по Компютърни системи в бизнеса в колеж по МТМ, гр. София (1994 – 1997 г.); асистент по „Алгоритми и структури от данни“ в Европейския политехнически университет, гр. Перник (2012/2013 г.); асистент по „Аудио-визуални и информационни технологии в обучението“ и „Бази данни и реализацията им с Access“ в едногодишен курс за получаване на учителска правоспособност по информатика и ИТ във ФМИ на СУ „Св. Климент Охридски“ (2015/2016 и 2016/2017 г.).

Преподавателската дейност на докторанта, както и работата му като експерт по бази от данни и информационни системи в Комисията за регулиране на съобщенията, отдел „Информационно обслужване“ (2001-2007 г.) и Системен програмист в „Радомир метал индъстрийз“ АД (2008-2009 г.) логично насочиха научно-приложните му интереси към една безспорно актуална и трудна проблематика – изучаването на модул „Бази от данни“ в контекста на обучението по информатика и информационни технологии в училище.

В хода на съвместната ни работа определихме целта на изследването, общия план на дейностите и хронологията на изследването. Докторантът задълбочено проучи

набелязаната научна (педагогическа и свързаната с бази от данни) литература; одобрените от МОН учебници и помагала по информатика и ИТ; законовата и нормативната уредба, в условията на които функционира училищното образование. Тези факти и опитът като ИТ специалист и учител (т.е. познаването на съществуващите условия и технологични реалности в училищата) бяха предпоставка за успешната му самостоятелна работа, свързана със създаване и апробиране на предложената от него методика, коректното провеждане на педагогическия експеримент, както и цялостния ход на дисертационното изследване.

Работата по дисертацията започна през 2013 г. в условията и регламента на действащите към този момент Закон за учебния план и Държавни образователни изисквания (ДОИ) за учебното съдържание по информатика и информационни технологии. Ето защо, основните компоненти на разработваната методика (учебно съдържание, технологична организация, система от задачи и др.) бяха създадени и апробирани за да обслужат обучението по модула „Бази от данни“, тогава част от задължителната подготовка по ИТ в 10. клас. Промяната в учебния план (2015 г.) и последвалите промени в ДОИ и Учебните програми (2016 г.) изведоха изучаването на Бази от данни само в профилираното обучение по ИТ, 11. клас. Това наложи:

- ✓ докторантът основно да промени хода, организацията, компонентите и акцентите на дисертационната работа, така че да съответства на новия регламент и потенциала на ученици в профилираното обучение по ИТ, което ще започне от 2020 г.;

- ✓ педагогическият експеримент да се извърши и анализира в условията на Софийската математическа гимназия и НПМГ „Акад. Л. Чакалов“ с ученици, изучаващи ИТ в профил.

Този факт обективно затрудни работата по дисертацията, но направи резултатите от настоящото изследване актуални и полезни.

В увода на дисертацията са формулирани обектът, предметът, работната хипотеза, целта и задачите на изследването. Уточнява се тематиката на изследването и възможностите за реализация на обучението по бази от данни в контекста на учебния предмет „Информационни технологии“.

В първа глава на дисертацията са изложени и коментирани:

- ✓ същността на информационната грамотност;
- ✓ съвременните теоретични постановки и средства за обработка на данни и информация;

- ✓ педагогическите теории, методите и средства, кито имат отношение към обучението по учебния предмет „Информационни технологии“.

Тези фундаментални постановки са сполучливо интерпретирани от докторанта за нуждите на училищното образование и постигане целта на изследването – създаване и експериментиране на методика за обучение по бази от данни в профилираната подготовка по ИТ.

Във втората глава на дисертацията е анализиран контекстът, т.е. условията (нормативни, методически, технологични, подготовка на учителите и др.) и проблемите на обучението по ИТ. Представени са възможностите за реализиране на междупредметни връзки и проучвания за нагласите и отношенията на учениците към учебния процес и дигиталните технологии.

В третата глава на дисертацията са представени теоретичните основи и компонентите на предложената от докторанта частна методика за обучение по модула „Бази от данни“. По своята структура, съдържание и логика разработената методика представлява цялостна дидактическа система за ефективно и задълбочено изучаване на бази от данни в условията и даденостите на училищното образование.

В четвърта глава е представен педагогическият експеримент, организиран и проведен за целите на изследването. Ходът на експеримента и направеният анализ на получените резултати показват опита и компетенциите на докторанта да извършва педагогически експеримент.

Авторефератът отразява синтезирано и точно структурата, съдържанието и приносите на дисертационното изследване.

В хода на изследването са направени 6 научни публикации. Три от публикациите са в научно-методическото списание на МОН „Математика и информатика“, в едната от които сме съавтори. Останалите са самостоятелни и са представени в сборници на научни конференции. Броят на публикациите удовлетворява изискванията за получаване на научната и образователна степен „доктор“. Ще бъде добре докторантът да публикува и на английски език, за да могат предложените от него идеи и постигнати резултати да бъдат популяризирани и в чужбина.

Към момента не са ми известни отзиви и цитирания в специализираната научна литература, касаещи публикациите на докторанта. Веселин Дзиев е спазил правилата на научната етика, като не е публикувал един и същ материал на различни места и няма плагиатство.

Стилът на изложението на фактите, тезите и констатациите в дисертацията е научен и точен. Структурата на дисертацията, дизайнът на текстовете, таблиците и фигурите съответстват на характера на изследването.

Смятам, че целта на дисертационния труд е постигната и хипотезата е потвърдена.

Посочените от докторанта научно-приложни и приложни приноси съответстват на резултатите от изследването и смятам, че те са достатъчни за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

В заключение искам да отбележа, че представеният от Веселин Руенов Дзиев дисертационен труд на тема „Методика на обучението по модул Бази от данни“ отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на Правилника за неговото приложение.

Предлагам на Научното жури, назначено със заповед № РД 38-96/01.02.2018 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, да присъди на докторанта Веселин Руенов Дзиев образователната и научна степен ”Доктор” в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по математика и информатика“.

22.04.2018 г.

/доц. д-р Ангел Илиев Ангелов/